

ЗАТВОРИТЕ В ЕВРОПА: РАЗВИТИЯ В НАЦИОНАЛНОТО ПРАВО

С този бюлетин ние от The European Prison Litigation Network (Европейската мрежа за правно застъпничество за лица, лишени от свобода), заедно с нашите членове и партньори, целим да уведомим юристите и гражданското общество в Европа за най-важните правни развития в областта на затворите и арестите. Надяваме се по този начин да ви помогнем да набележите и приложите в практиката си новите европейските тенденции. Бюлетинът обединява новини от **14 държави членки на ЕС, както и Украйна, Молдова, Обединеното кралство и Русия.**

Приветстваме вашата обратна връзка, за да направим бюлетина по-полезен за вас.

ПРЕГЛЕД НА ПРАВНИТЕ НОВИНИ В ОБЛАСТТА НА ЗАТВОРИТЕ И АРЕСТИТЕ МАРТ-МАЙ 2023

КОНТАКТ С ВЪНШНИЯ СВЯТ ■ Висш окръжен **германски** съд отново постанови, че при отхвърляне на молби за отпуск от затвора администрацията на затвора трябва да представи конкретни данни, които доказват риска от бягство или извършването на ново престъпление.

Прокуратурата към Върховния съд в **Гърция** издаде [брошура относно правото на затворниците да посещават тежко болни близки роднини или да присъстват на техните погребения при смъртта им](#). Брошурата излиза след публикуването на решение на ЕСПЧ, което установи нарушение при казус със затворник, който не е могъл да посети болната си майка и по-късно да присъства на погребението ѝ.

В **Полша** Комисарят по правата на човека излезе с изявление, в което критикува неотдашните изменения в наказателния кодекс, които на практика [ограничават достъпа на затворниците до телефонни разговори](#).

В **Румъния** след [препоръка на омбудсмана](#) Националната администрация на затворите намали максималния срок, в който затворническите администрации трябва да предоставят пликове и марки на затворниците от 30 на седем дни.

Испанският Върховен съд постанови, че освен в изключителни случаи, затворите [трябва да разглеждат молби за краткосрочен отпуск, подадени от затворници, в рамките на тримесечен период](#). Жалбоподателят в този случай е бил принуден да чака шест месеца - период, който съдът счита за прекалено дълъг.

В **Украйна** с указ беше създаден пилотен проект за предоставяне на [платени услуги на задържани под стража](#), включително достъп до интернет и телефон. Указът повдига някои въпроси относно гарантирането на неприкосновеността на личния живот на задържаните, както и последващото съхранение и администриране на записите на личните разговори.

УСЛОВИЯ НА ЗАДЪРЖАНЕ ■ В **Белгия** Комисията по жалбите към Централния надзорен съвет на затворите установи, че условията на задържане на затворник, държан в пренаселена килия, [нарушават на член 3 от ЕКПЧ](#). Така комисията, която по принцип има за задача да преразглежда индивидуалните решения, взети от директорите на затворите, обърна внимание на структурен

проблем в белгийските затвори. В Белгия бяха публикувани и годишните доклади на Комисиите за надзор на затворите, които имат за задача да наблюдават условията на задържане.

Френският Върховен административен съд се произнесе в полза на НПО, която е подала жалба срещу много лошите условия на задържане в един от затворите в страната, и [нареди приемането на спешни мерки](#). В решението си, което противоречи на ограничения подход на първоинстанционния административен съд към случая, Върховният съд разглежда констатациите от посещението на депутат в затвора. Също във **Франция** първоинстанционен административен съд нареди на държавата да предприеме [спешни мерки за подобряване на условията на задържане](#) в един от затворите в страната. Съдът основава решението си на строгите заключения, направени от НПО след скорошно посещение на този затвор.

В **Германия** Федералният конституционен съд [постанови, че затворниците могат да оспорват решенията за прехвърлянето им в друг затвор](#), дори след като прехвърлянето се е осъществило.

В **Литва** ще бъде открита [седмата къща за подготовка на затворници за живота им след затвора](#).

В **Полша** комисарят по правата на човека излезе с изявление, в което критикува практиката да не се [зачита правото на затворниците да носят собствени дрехи](#) в затворнически общежития от полуоткрит тип.

В **Испания** [протокол, подписан между испанската Централна администрация на затворите и Администрацията на затворите в Баския регион](#), въведе „оптимален“ и „оперативен“ (т.е. максимален) брой затворници за всеки от трите затвора в Баския регион.

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ ■ В **Австрия**, в резултат на измененията, направени в Наказателния кодекс и Закона за затворите, десетки превантивно задържани хора може да бъдат освободени през септември 2023 г., [без да са били адекватно подготвени за реинтеграцията си в обществото](#).

В **България** Административен съд намери за допустима жалбата на затворничка с увреждане, че е претърпяла нечовешко и унижително отношение, защото администрацията на затвора не я е представила пред компетентната комисия за удостоверяване на увреждането ѝ. В крайна сметка администрацията на затвора изпълни задължението си и съдът прекрати производството, без да го разгледа по същество.

В **Литва** омбудсманът [публикува доклад](#), в който се откриват редица недостатъци в превенцията и лечението на инфекциозни заболявания в местата за лишаване от свобода (хепатит В и С, туберкулоза, ХИВ/СПИН и болести, предавани по полов път).

В [наскоро излязъл съвместен доклад до ООН от Promo-LEX и EPLN](#) беше подчертано, че системата за здравеопазване в затворите в **Молдова** продължава да страда от различни недостатъци.

Полското Министерството на правосъдието се [противопостави на предложението да се осигури неинвазивна диагностика за хепатит С на затворниците](#) с аргумента, че здравните услуги, предлагани на затворниците, не трябва да се различават от тези, предоставяни в обикновената здравна система.

В **Португалия** апелативен съд [отхвърли молбата на затворник, който е поискал да бъде преместен да излежи присъдата си от затворническа болница в обикновена психиатрична болница](#), след като е бил нападнат от други затворници.

ЧУЖДЕСТРАННИ ЗАТВОРНИЦИ ■ В **Унгария** правителството прие [указ, нареждащ освобождаването на лишени от свобода чужденци](#), признати за виновни за трафик на хора. Освободените по този нов механизъм трябва да напуснат страната до три дни. На практика те остават без надзор.

ДОЖИВОТЕН ЗАТВОР ■ В **Германия** Федералният конституционен съд постанови, че при разглеждането на молбите за условно освобождаване на затворници, осъдени на доживотен затвор, компетентните съдилища [трябва да вземат предвид възрастта и очакваната продължителност на живота](#) на кандидата в допълнение към риска от повторно престъпление и вече излежаното време.

ЕСПЧ уведоми правителството на **Молдова** за казус относно [достъпа до образование на затворник, осъден на доживотен затвор](#).

НАКАЗАТЕЛНО ПРАВО ■ **Чешкото** правителството обяви серия от [изменения на Наказателния кодекс, целящи намаляване на броя на затворниците](#), тъй като страната има висок процент затворници в сравнение със средния за ЕС.

В **Германия** [набор от поправки в Наказателния кодекс промени ставката, която определя как неплатена глоба се преобразува в наказание лишаване от свобода](#). Промените ще намалят и броя на извършителите, които подлежат на приемане в центрове, предоставящи терапия за злоупотреба с алкохол и наркотици във връзка с престъпления, което ще доведе до увеличаване на хората с наркотична и алкохолна зависимост в затворите.

В **Литва** с [промени в Наказателния кодекс бе увеличен прага за щети](#), причинени от някои имуществени, икономически и финансови престъпления, които определя тежестта на престъплението. От това следва, че по-малко престъпления ще се квалифицират като тежки, което ще се отрази на продължителността на присъдите за лишаване от свобода, които могат да бъдат наложени.

ЗАТВОРНИЧЕСКИ ПЕРСОНАЛ ■ След съобщения в медиите за случаи на [тормоз над младши затворнически служители от техните началници](#), Комисарят по правата на човека в **Полша** поиска допълнителна информация от Службата за затворите относно мащаба на явлението и мерките, които са предприети, за да се противодейства на такива случаи.

В **Португалия** Генералната дирекция на службата за реинтеграция и затворите предупреди за [недостига на персонал в затворите и високата възраст на надзорителите и техническите лица](#) – средната им възраст е над 50 години.

ЗАТВОРИТЕ В УСЛОВИЯ НА ВОЙНА ■ В **Русия** група депутати предложиха поправки в Закона за военната служба, [които да направят възможно сключването на договори за военна служба с криминално проявени лица и освобождаването на осъдени лица, които са подписали договори за военна служба](#). Това се случва на фона на масовото набиране на затворници от руската частна военна компания Вагнер и от руските власти за войната в Украйна.

ПРОЦЕСУАЛНИ ПРАВА ■ В **България** Българският хелзинкски комитет издаде първия в страната [Практически наръчник за правно застъпничество на лишените от свобода](#). Също в **България** административните съдилища продължават да присъждат много ниски обезщетения за нечовешко и унижително отношение на затворници, държани в лоши условия.

В **Полша** Комисарят по правата на човека [призова за промени в процедурите за подаване на жалби](#) в затворите, тъй като настоящата система не успява да осигури ефективно и изчерпателно разследване на жалбите в резултат на измененията, приети през 2022 г.

В **Португалия** апелативен съд постанови, че когато затворници под домашен арест, са нарушили условията на присъдата си и съществува възможност да бъдат преместени в затвор, компетентен съд [трябва да ги изслуша относно неизпълнението на условията на домашния арест и надлежно да обоснове решението си](#).

ПРАВО НА ГЛАС ■ В **България** десетки затворници, които не бяха допуснати да гласуват по време на парламентарните избори през април 2023 г., сезираха ЕСПЧ.

Прокуратурата към Върховния съд в **Гърция** [отмени допълнителното наказание лишаване от право на глас, наложено на определени затворници преди влизането в сила на новия Наказателен кодекс](#). Това позволи на затворниците да участват в гръцките парламентарни избори през май 2023 г.

СИГУРНОСТ ■ **Белгийски** апелативен съд установи, че [обиските, при които задържаните са принудени да се съблекат и да коленичат](#), приложени на обвиняемите за атентатите в Брюксел през 2016 г. преди предаването им на съда за да присъстват на процеса, нямат правно основание и нареди на белгийските власти да прекратят тази практика.

Унгарското правителство публикува законопроект за изменение на Закона за затворите. Със законопроекта се предлага [схема за оценка на лишените от свобода](#), като поведението им, съчетано с механизъм за присъждане или отнемане на точки, ще определя тяхната класификация и поставянето им в различни режими на задържане.

В **Испания** администрацията на затворите в Каталуния и няколко профсъюза на затворническите служители подписаха [план за действие](#) за подобряване на сигурността в затворите в Каталуния, който [е силно критикуван от местните неправителствени организации](#). Също в **Испания** каталунското правителство сключи договор с частна охранителна компания за разработване на [система с изкуствен интелект, базирана на биометрично разпознаване, която да предвижда инциденти](#) в един от затворите в региона.

В **Обединеното кралство** [промени в правилата, регулиращи дисциплината в затворите и институциите за правонарушители на възраст между 15 и 21 години](#), дават на съдиите правомощието да преценят дали даден случай бил е правилно отнесен до тях и ако не, да го върнат обратно на управителя на затвора.

КОРЕКЦИЯ НА НАКАЗАНИЯТА ■ В **Русия** Конституционният съд даде насоки [за преизчисляване на присъдите на затворници, които по погрешка са били изпратени в затвор с по-строг режим](#). Също в **Русия** промени в Наказателния кодекс [премахнаха възрастовата граница, над която не може да бъде](#)

[наложена присъда, включваща задължителен труд](#). Тази промяна отразява плановете на руската Федерална служба за изпълнение на наказанията и Министерството на правосъдието да включи затворниците в изпълнението на държавни и частни търговски поръчки, възложени на Службата. В **Обединеното кралство** Върховният съд обяви за незаконни [Правилата на Службата за условно освобождаване, които не позволяват на служителите на затвора, пробационни служители и психолози да изкажат мнение или препоръка](#) дали даден затворник е готов за освобождаване или преместване в затворнически общежития от открит тип. Пак в **Обединеното кралство** Върховният съд даде насоки относно правилния [обхват на оценката на риска, която Службата за условно освобождаване трябва да направи на затворници, излежавачи присъди, предполагащи ранно освобождаване](#), и за това как Службата за условно освобождаване може да процедира недоказани обвинения към затворник.

САМОУБИЙСТВА ■ В **Испания** Администрацията на затворите в Баския регион прие нов протокол за превенция на самоубийствата в затвора. Наред с други мерки, протоколът засилва ролята на така наречените „подкрепящи затворници“, натоварени да помагат и придружават затворници със суицидни нагласи. Те ще получат специално обучение и възнаграждение за тази задача.

ИЗТЕЗАНИЕ И МАЛТРЕТИРАНЕ ■ В **Украйна** е въведена [нова процедура за принудително хранене на затворници](#), които отказват да ядат. Заради многото недостатъци може да се твърди, че новата процедура не отговаря на изискванията, определени в насоките на ЕСПЧ и Европейския комитет против изтезанията (КПИ).

ПРОЧЕТЕТЕ ПЪЛНАТА ВЕРСИЯ НА БЮЛЕТИНА НА НАШИЯ САЙТ >>

Специални благодарности на нашите [членове и асоциирани партньори](#), с които съставихме този бюлетин!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paris

France

contact@prisonlitigation.org

Този бюлетин е финансиран от Европейския съюз и фонда “Робърт Кар”. Мненията и позициите, изразени в него, принадлежат на авторите му и не отразяват непременно тези на Европейския съюз, Европейската комисия или фонда “Робърт Кар”. ЕС, ЕК и фонда “Робърт Кар” по никакъв начин не носят отговорност за съдържанието му.

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

